

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ”
(для магістрів)**

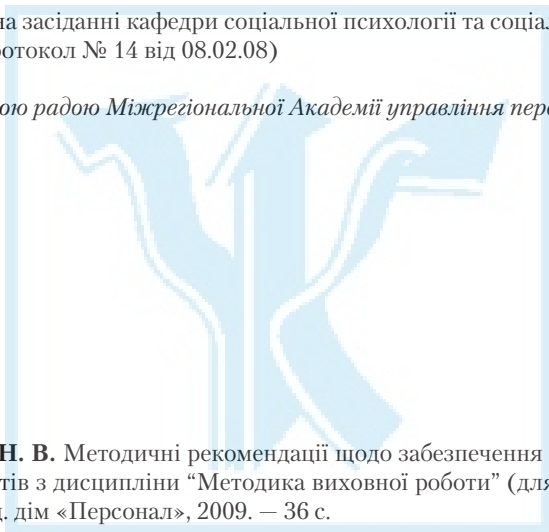
МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри соціальної психології та соціальної педагогіки *Н. В. Харченко*

Затверджено на засіданні кафедри соціальної психології та соціальної педагогіки (протокол № 14 від 08.02.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Харченко Н. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Методика виховної роботи” (для магістрів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. – 36 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, характеристику основних видів навчальної, навчально-наукової та практичної самостійної роботи студентів, теми рефератів із курсу, контрольних робіт, розрахунок рейтингу з дисципліни “Методика виховної роботи”, список літератури, додатки.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації розроблено з метою сприяти студентам в організації самостійної роботи з підготовки до практичних занять.

Мета самостійної роботи — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної ознаки та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні аналізувати, систематизувати, планувати і контролювати власну діяльність.

Студентам, щоб досягти кращих результатів у самостійному навчанні слід оволодіти вміннями:

- вести інформаційний пошук, вибирати літературні джерела, аналізувати інформацію, узагальнювати, робити умовисновки;
- складати конспект прочитаного, готувати реферати та тези на базі узагальненої інформації;
- працювати з довідковим матеріалом.

Опанувавши курс “Методика виховної роботи”, студенти повинні **знати:**

- категоріальний апарат та основні поняття дисципліни;
- зміст та основні напрями виховання підростаючого покоління на сучасному етапі розвитку української державності;
- закономірності та принципи виховання учнівської молоді;
- методи і засоби виховання учнів;
- методи і методики вивчення рівнів вихованості учнів;
- критерії оцінювання рівнів ефективності виховного впливу;
- особливості роботи з батьками, технології організації спільної діяльності школи і сім’ї.

Після практичних занять та самостійного виконання завдань студенти повинні **вміти:**

- застосовувати різні методи виховного впливу в практичній діяльності;
- організовувати виховні заходи з колективом класу;
- застосовувати соціометричні методики з метою вивчення особливостей взаємовідносин між учнями;
- аналізувати загальну “атмосферу” класу, складати психолого-педагогічну характеристику на учнівський колектив;
- складати конспекти занять з учнями, формувати в їхній свідомості морально-етичні та духовні якості, переконання.

АУДИТОРНА САМОСТІЙНА РОБОТА *з дисципліни* **“МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ”**

Лекція — найважливіша форма роботи, оскільки лектор виступає одночасно в кількох ролях: *оратора* (переконує аудиторію, пропагує науку); *вченого* (розглядає явища і факти, положення, закономірності, концепції, активізує, націлює, дає поштовх науковому мисленню студентів, їх самостійності, самоактивності, творчості); *педагога* (“несе” в аудиторію виховний потенціал науки); *психолога* (використовує знання людської психіки для реалізації основних завдань навчання та виховання).

Тема 1. Сутність національного виховання як цілісної системи

Завдання

1. Протягом 10–15 хвилин напишіть невелике есе на тему: “Сенс життя — у чому він полягає?”.

Питання для сампідготовки

1. Що таке виховання, його специфіка?
2. Засоби втілення в життя ідеї народності виховання.
3. Що таке мета та ідеал виховання? У чому полягає загальна мета виховання особистості?
4. Пріоритетні напрями виховання особистості в Українській державі на сучасному етапі.
5. Структурні компоненти виховного процесу.
6. Що таке закономірності виховання?
7. Назвіть основні закономірності виховання, їхня суть.
8. Що таке рушійні сили виховного процесу?
9. Перелічіть рушійні сили виховного процесу.

Тема 2. Педагогічні умови виховання особистості

Завдання

1. Прочитайте конспект лекції. Коротко підсумуйте прочитане. Дайте відповідь на запитання: “Як ви вважаєте, який із чинників, що

впливає на розвиток особистості, є провідним?”. Обґрунтуйте свою думку.

Питання для самопідготовки

1. Що таке принципи виховання?
2. Назвіть основні принципи виховання, охарактеризуйте їх.
3. Назвіть чинники впливу на розвиток і формування особистості.
4. Що таке розвиток особистості?
5. Які ви знаєте основні напрями розвитку особистості?
6. Що таке формування особистості?
7. Назвіть фактори розвитку і формування особистості.

Тема 3. Зміст виховного процесу

Завдання

1. Прочитайте конспект лекції. Подумайте і дайте відповідь на такі запитання: “У чому полягає взаємозв’язок виховання з формуванням свідомості особистості?”; “Який існує взаємозв’язок між свідомістю і чуттєвою (емоційною) сферою особистості?”.

Питання для самопідготовки

1. Що таке моральне виховання?
2. Що таке моральні цінності? Назвіть основні з них.
3. Що таке моральні стосунки?
4. Що таке моральний досвід?
5. Назвіть рівні морального досвіду.
6. Які ви знаєте форми та методи морального впливу?
7. Розкрийте технологію розвитку вольових якостей і фізичного загартовування особистості.
8. Які ви знаєте методи і форми виховання особистості?

Тема 4. Методи формування свідомості особистості

Завдання

1. Протягом 5 хвилин розробіть план бесіди з учнівським колективом (тематика на вибір: художній твір; кінофільм; конкретна подія тощо).

2. Запропонуйте теми диспутів для учнів з урахуванням їхнього віку, інтересів і потреб.

Питання для самопідготовки

1. Основні методи впливу на свідомість особистості.
2. Що таке бесіда, її мета?
3. Які форми проведення бесіди ви знаєте?
4. Етапи підготовки бесіди.
5. Що таке лекція?
6. Назвіть етапи підготовки вчителя до проведення лекції. Охарактеризуйте зміст діяльності вчителя на кожному з етапів підготовки лекції.
7. Які ви знаєте методи викладу лекції?
8. Назвіть методи дискусійного характеру.
9. Назвіть етапи організації дискусії.
10. Варіанти дискусійного підходу до розв'язання проблемних питань.
11. Основні правила переконання.
12. Що таке метод прикладу?

Тема 5. Організація різнопланової діяльності школярів

Завдання

1. Обґрунтуйте провідну роль діяльності у процесі виховання особистості.
2. Придумайте кілька видів колективних творчих справ для школярів (молодших, середнього та старшого віку).

Питання для самопідготовки

1. Назвіть основні умови підвищення виховного впливу на школярів під час їхньої колективної діяльності.
2. Етапи організації КТС (колективних творчих справ).
3. Основні напрями діяльності школярів.
4. Які ви знаєте дитячо-юнацькі організації?
5. Назвіть провідну форму організації навчально-пізнавальної діяльності учнів.
6. Якою є структура організаторської діяльності школярів?
7. Назвіть масові та групові форми організації виховного процесу.

Тема 6. Методи організації діяльності школярів

Завдання

1. Перечитайте уважно конспект лекції. Повторіть, до яких форм педагогічної вимоги вдається вчитель у своїй діяльності. Змодельуйте ситуації, під час яких педагог зможе використати “вимогу-пораду”, “вимогу-прохання”, “вимогу-схвалення”.
2. Установіть взаємозв'язок між методами організації діяльності школярів, які забезпечують формування моральних звичок, пов'язаних як із загальною культурою особистості, так і з культурою поведінки (ввічливістю, увагою до людей, стриманістю тощо).
3. Об'єднавшись у творчі групи, спроектуйте колективну творчу справу, визначаючи на кожній стадії її розвитку методи організації діяльності школярів.

Питання для самопідготовки

1. Методи організації діяльності школярів.
2. Охарактеризуйте методи привчання та тренування.
3. Які ви знаєте засоби укорінення звички?
4. Які ви знаєте засоби викорінення звички?
5. Що таке педагогічна вимога?
6. Назвіть форми педагогічної вимоги.
7. Що таке громадська думка?
8. Що таке прогнозування (проектування)?

Тема 7. Емоційне стимулювання як важливий чинник підвищення ефективності різнопланової діяльності школярів

Завдання

1. Подумайте, коли у виховному процесі можна проводити сюжетно-рольові ігри? конструкторські? ігри-драматизації з вільним розвитком сюжету? рухливі? спортивно-змагальні? Обґрунтуйте свою думку, наводячи конкретні приклади.

Питання для самопідготовки

1. Назвіть методи емоційного стимулювання.
2. Які види ігор ви знаєте?

3. Які ігри вважаються творчими?
4. Які ігри вважаються іграми за правилами?
5. Назвіть види педагогічних творчих ігор.
6. Що таке змагання?
7. Що таке заохочення?
8. Що таке покарання?

Тема 8. Методи виховання в класному колективі

Завдання

1. Обґрунтуйте роль колективу у формуванні особистості. Доведіть свою думку, навівши приклади з “життя” шкільного колективу.

Питання для самопідготовки

1. Методи вивчення педагогом учнівського колективу.
2. Що таке соціометричне дослідження?
3. Основні напрями і форми роботи класного керівника з батьками, охарактеризуйте їх.
4. Критерії оцінювання рівнів ефективності виховного впливу.

Практичні заняття

Практичне заняття — форма навчального заняття, під час якого студенти детально вивчають окремі теоретичні положення навчальної дисципліни та набувають вмінь і навичок їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформульованих завдань.

Під час практичного заняття викладач оцінює здатність студентів змодельовати практичну ситуацію, виступи студентів, їх активність у дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію.

Практичні заняття забезпечують розвиток творчого професійного мислення, пізнавальної мотивації та професійного застосування знань у навчальних умовах.

Практичні заняття — це дві взаємопов’язані складові: а) самостійне вивчення програмного матеріалу; б) застосування теоретичних знань у практичній (змодельованій) діяльності з метою вироблення професійних умінь і навичок.

Тема 1. Сутність національного виховання як цілісної системи

1. Педагогічні умови виховання особистості (2 год.)

Сутність національного виховання як цілісної системи. Провідна роль виховання у процесі формування особистості. Мета та ідеал виховання. Зміст виховання.

Формування і розвиток особистості. Фактори розвитку і формування особистості. Методи педагогічного впливу на дітей молодшого шкільного віку, підлітків та юнаків.

Педагогічні умови виховання особистості.

План

1. Виховання як провідний фактор розвитку і формування особистості.
2. Структурні компоненти виховного процесу. Рухливі сили виховного процесу.
3. Закономірності та принципи виховання, їх характеристика.
4. Засоби втілення ідеї народності виховання.
5. Психолого-педагогічний аспект виховання молодших школярів, юнаків та підлітків.
6. Роль колективу у вихованні особистості. Структура шкільного колективу.

Завдання для самостійної роботи

1. Підберіть і випишіть вислови мудрих людей про роль виховання у процесі формування особистості.
2. Прочитайте статтю: *І. А. Зязюн, І. Ф. Кривонос, Н. М. Тарасевич. Гуманістична суть А. Макаренка-вихователя // Педагогіка і психологія. — 1998. — № 1. — С. 18–43.*

Підготуйте *тези*.

Реферати:

1. Народна педагогіка як джерело педагогічної науки.
2. Проблеми народності в педагогічній спадщині К. Д. Ушинського.
3. Педагогічні ідеї Г. С. Сковороди (Я. А. Коменського, Ф. А. Дістервега, Й. Г. Песталоцці, А. С. Макаренка, В. О. Сухомлинського).
4. Виховний ідеал Г. Ващенка.
5. Проблема національного виховання в педагогічній спадщині О. В. Духновича.

6. Педагогічні погляди М. І. Пирогова.
7. Основи та історія козацької педагогіки.
8. Характеристика природних і соціальних умов, що забезпечують ефективність формування особистості.
9. Зарубіжні теорії розвитку і формування особистості.
10. Сучасні підходи до здійснення виховного процесу.
11. Соціальні умови — важливий чинник формування особистості.
Література [1–4; 7; 11; 13–15; 20–22; 29; 31–32; 34; 36–39; 42; 46; 52–58; 63]

2. Зміст виховного процесу (2 год.)

Зміст і сутність виховного процесу. Зв'язок виховання з формуванням свідомості особистості. Взаємозв'язок свідомості особистості з чуттєвою (емоційною) сферою.

План

1. Організаційно-педагогічні форми розумового виховання учнів.
2. Моральне виховання та його характеристика. Система морального виховання.
3. Формування вольових якостей і фізичне загартування особистості.
4. Класифікація методів виховання особистості.

Завдання для самостійної роботи

1. Розробіть програму розвитку морально-вольових якостей учня (вікова категорія на вибір). Презентуйте її аудиторії та захистіть.
2. Підберіть і випишіть висловлювання мудрих людей щодо розумового, фізичного, естетичного, трудового виховання підростаючого покоління.

Реферати:

1. Громадянське виховання учнівської молоді.
2. Політична культура особистості.
3. Особливості трудового виховання учнів.
4. Особливості екологічного виховання школярів.
5. Гендерно-статеве виховання учнівської молоді.
6. Економічне виховання учнів.

Література [2; 9; 25; 28; 31; 37; 40; 43; 49; 50; 53; 54; 58]

3. Методи формування свідомості особистості (4 год.)

Основні методи впливу на свідомість особистості. Бесіда. Лекція. Диспут.

План

1. Роль бесіди як методу формування свідомості особистості. Форми та етапи проведення бесіди.
2. Лекція як метод формування свідомості особистості. Методичні прийоми підготовки і читання лекції. Прийоми і методи логічного розгортання матеріалу.
3. Методика проведення та організації диспуту.

Завдання для самостійної роботи

1. Розробіть тематику диспутів з проблем, що хвилюють сучасних школярів.

Диспути:

Тема “Світогляд і мораль”

1. Ідеали юних... Які вони? У чому сенс і мета життя?
2. Що означає будувати життя і пристосовуватися до життя?
3. Як би ти хотів (ла) прожити своє життя?
4. Що означає бути інтелегентом?

Тема: “Твоє майбутнє”

1. Яким ти бачиш своє майбутнє? Від чого воно залежить? Від активності? Удачі? Здібностей? Наполегливої праці? (Свій варіант).
2. Що таке покликання? Як його знайти?
3. Здібності і талант. Це результат праці чи вроджені якості?
4. Що означає вміти жити?

Диспут (від лат. *disputo* — розмірковувати, дискутувати) передбачає зіткнення різних, інколи прямо протилежних поглядів. Це обговорення будь-якого питання, проблеми з метою правильного їх розв'язання.

Пам'ятка учасникові диспуту

Перед виступом обдумайте головне, про що хочете сказати. Якщо ви прийшли на диспут, обов'язково виступіть, аргументуючи свої погляди.

Говоріть просто й зрозуміло, логічно й послідовно.

Говоріть лише про те, що вас хвилює.

Не стверджуйте того, в чому не розібралися самі.

Дискутуйте чесно: не спотворюйте думки того, з ким не згодні; не повторюйте того, що до вас було вже сказано.

Не підвищуйте тону: найкраще переконають точні факти, чітка логіка.

Поважайте того, хто з вами дискутує, намагайтеся нічим не образити, не принизити його.

Правила диспути

1. Перш ніж сперечатися, подумайте, про що говоритимете.
2. Сперечайтесь чесно і щиро, не спотворюйте думок і слів товариша.
3. Починаючи сперечатися, чітко сформулюйте положення, які будете обстоювати, доводити. Ці тези мають залишатися незмінними упродовж суперечки.
4. Пам'ятайте, що найкращим доказом чи засобом спростування є точні й беззаперечні факти.
5. Доводячи й спростовуючи, говоріть чітко, зрозуміло, логічно. Намагайтеся говорити своїми словами.
6. Якщо доведено помилковість вашої думки, мужньо визнайте слушність думки свого опонента.
7. Завершуючи виступ, сформулюйте висновки.

Література [2; 4; 7; 9; 11; 12; 29; 32; 33; 35; 61]

4. Організація різнопланової діяльності школярів (4 год.)

Методика та технологія організації діяльності школярів. Умови підвищення виховного впливу. Колективна творча справа (КТС). Етапи розвитку колективної творчої справи.

Основні напрями діяльності школярів. Дитячо-юнацькі організації.

План

1. Структура організаторської діяльності шкільного колективу.
2. Характеристика діяльності дитячо-юнацьких організацій.
3. Групові та масові форми організації виховного процесу, їх функції та специфіка проведення.
4. Колективні творчі справи. Етапи підготовки і проведення.

Завдання для самостійної роботи

1. Об'єднавшись у творчі групи, спроекуйте колективну творчу справу. (Захист проєктів).

Для молодших школярів: “Турбота про птахів”, “Весела спартакіада” та ін.

Для школярів середнього шкільного віку: “Зелений патруль”, “Казка для малюків” тощо.

Для старших школярів: “Турнір знавців науки (професій, природи, спорту, театру, музики тощо)”, “Літературно-художній конкурс”.

Література [3; 4; 9; 16; 17; 23; 25; 29; 30; 37; 39; 43]

5. Методи організації діяльності школярів (4 год.)

Методи спілкування та формування позитивного досвіду суспільної поведінки. Специфіка застосування методів організації діяльності школярів у виховному процесі.

План

1. Методи привчання, тренування, їх характеристика та специфіка використання у виховному процесі.
2. Характеристика засобів, що сприяють укоріненню та викоріненню звички.
3. Педагогічна вимога як метод організації діяльності школярів, різновиди педагогічної вимоги.
4. Громадська думка як метод організації діяльності школярів, різновиди педагогічної вимоги.
5. Метод прогнозування (проекування), його характеристика.

Завдання для самостійної роботи

1. Придумайте виховні ситуації на перевірку рівня сформованості в дітей чесності, справедливості, щедрості (подільчivosti), гуманності, мужності та ін. ознак особистості.
2. Складіть план-сітку прогнозованих виховних форм роботи в школі (класі) на певний період.

Дискусія: Пригадайте свої шкільні роки. Чи прогнозували ви перспективи власного життя? Чи досягали відповідних результатів? Хто надавав допомогу в прогнозуванні результатів? Чи проєкуєте ви в студентські роки майбутню свою діяльність, стиль життя?

На вашу думку, чи потрібно навчати школярів прогнозуванню різних видів індивідуальної і колективної діяльності? Чи є це важливою і необхідною справою педагога? Обґрунтуйте свою відповідь.

Література [1; 3; 4–11; 13; 15; 17; 23; 30; 35 44; 45]

6. Емоційне стимулювання як важливий чинник підвищення ефективності різнопланової діяльності школярів (4 год.)

Роль емоційного чинника в педагогічному процесі. Методи стимулювання діяльності школярів. Методи педагогічного стимулювання. Методи емоційного стимулювання діяльності школярів. Види методів емоційного стимулювання.

План

1. Гра як метод стимулювання різнопланової діяльності школярів. Види педагогічних творчих ігор.
2. Використання методу змагання як способу емоційного стимулювання діяльності учнів.
3. Заохочення та педагогічне покарання як методи стимулювання діяльності школярів.

Завдання для самостійної роботи

1. Спроектуйте колективну творчу справу школярів, передбачивши можливі варіанти застосування методів виховного впливу на кожному етапі її розвитку. Заповніть таблицю:

Етапи розвитку діяльності	Метод виховного впливу		
	Формування свідомості особистості	Організація діяльності та формування досвіду моральної поведінки	Стимулювання діяльності школярів
I			
II			
III			

Література [3–11; 17; 23; 33; 37; 39; 54; 56; 57; 59]

7. Методи виховання в класному колективі (4 год.)

Виховання в класному колективі. Критерії оцінювання рівнів ефективності виховного впливу.

Вплив колективу на формування особистості.

Напрями діяльності класного керівника. Форми роботи класного керівника з батьками.

Формування морального досвіду на основі різнопланової діяльності школярів. Методика та методи вивчення здібностей учнів.

План

1. Колектив — важлива ланка у виховному процесі школи. Структура шкільного колективу.
2. Особливості роботи класного керівника з батьками.
3. Координація виховної діяльності вчителів.
4. Методи вивчення особливостей взаємовідносин в учнівському колективі.

Завдання для самостійної роботи

1. Вивчіть план виховної роботи класного керівника та проаналізуйте його.

Аналізуючи план виховної роботи класного керівника групи, зверніть увагу на такі розділи:

- Психолого-педагогічна характеристика групи.
- Завдання та напрямки виховання учнів.
- Тематика позакласних виховних заходів.
- Заходи щодо співпраці з сім'єю.

Запитання для обговорення. На вашу думку, чи актуальними є теми виховних заходів, запланованих класним керівником? Чи відповідають вони інтересам дітей, запитам сучасності? Що ви порадили б класному керівнику щодо вдосконалення плану виховної роботи тематики виховних заходів?

2. Складіть план виховних заходів для учнівського колективу (вік дітей за вибором). Обговоріть запропонований вами план під час практичного заняття. Доведіть, що саме ваш план є найцікавішим для учнів.

Поради студентам щодо складання плану виховних заходів

Перед складанням плану виховних заходів варто провести бесіду з учнівським колективом. Це дасть змогу з'ясувати інтереси дітей, їх побажання щодо участі у позакласних (виховних) заходах.

Під час бесіди з учнями доцільно поцікавитися, які види позакласних виховних заходів їм подобаються? Чому? Який виховний захід у цьому навчальному році їм найбільше сподобався і чому? Що учням найбільше подобається — готувати (безпосередньо організовувати) виховний захід, брати участь у ньому чи просто споглядати?

Під час складання плану позакласних годин пам'ятайте, що виховні заходи повинні бути цікавими учням, відповідати їх інтересам; вони повинні бути спрямованими на розвиток у дітей здібностей, творчого мислення, талантів, формування організаторських та виконавських здібностей, умінь і навичок. Розробляючи зміст виховного заходу, заплануйте цікаві завдання (діяльність), що стимулюватимуть активність учнів.

План проведення виховних заходів можна оформити так:

№ пор.	Виховний захід (тема)	Мета проведення	Зміст і хід виховного заходу	Обладнання і матеріали
1.				
2.				
...				

3. Проведіть соціометричне дослідження в класі (вікова категорія на вибір).

Соціометрія — це метод, за допомогою якого досліджуються особливості взаємодії та взаємовідносин у колективі.

Приклад проведення соціометричного дослідження

Педагог, звертаючись до учнів, говорить: “Діти, ми з вами будемо виконувати одну цікаву творчу роботу. Яку? Про це я розкажу пізніше. Мені хочеться, щоб ви працювали дружно, злагоджено й швидко. Ви самі можете вибрати собі партнерів з спільної діяльності. Для цього напишіть кожен на аркуші паперу своє прізвище, а потім прізвища трьох учнів, з якими ви хотіли б бути в одній команді; при цьому не має значення, хлопчик це чи дівчинка. Ваші відповіді я збережу в таємниці”. Учитель збирає аркуші, після чого проводить головну частину роботи — заповнює соціометричну матрицю.

№ пор.	Хто вибирає	Кого вибирають								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Анісіна		2	1	3					
2	Бондаренко									
3	...									
4	...									
5										
6										
7										
8										
9										

Якщо одного учня вибирають понад шість разів, то він умовно зараховується до “зірок”; 3–5 разів – це свідчить про те, що учень “загальноприйнятний”; 1–2 рази – учень “малопопулярний”, а якщо його ніхто не вибирає, то він – “ізолюваний”. Крім цього, можна визначити коефіцієнт взаємних виборів:

$$KB = (R_1 / R_2) \cdot 100,$$

де R_1 – загальна кількість взаємних виборів; R_2 – загальна кількість виборів.

Чим вищий коефіцієнт взаємних виборів, тим згуртованішим є клас.

3.1. З’ясуйте також **мотиви** виборів. Для цього запропонуйте учням написати твір на тему “Наш клас” за таким планом: 1. Чи дружний наш клас? У чому проявляється дружба? 2. Кого з учнів нашого класу поважають найбільше? Чому? 3. Кого з учнів класу не люблять товариші? Чому? Чи справедливо це? 4. Що потрібно зробити, щоб учні класу дружили?

3.2. Запропонуйте програму роботи з “ізолюваними” дітьми щодо їх залучення до “життя” класу. Захистіть свою програму.

3.3. Складіть психолого-педагогічну характеристику на учнівський колектив (Додаток 1).

4. Проведіть анкетування батьків з метою вивчення особливостей та умов виховання дитини, виявлення сімейної атмосфери на форму-

вання моральних, естетичних, вольових якостей, самостійності, відповідальності дітей залежно від умов виховання.

5. Розробіть програму роботи класного керівника з сім'єю, передбачивши у ній основні напрями роботи, види спільної зі шкільним колективом та індивідуальної діяльності, методи і засоби співпраці.

6. Підберіть і випишіть висловлювання мудрих людей про людину, її сенс життя, моральну та духовну досконалість. На основі висловів мудрих людей спроектуйте проведення бесід, дискусій та інших методів виховного впливу на дітей залежно від їхніх вікових особливостей.

Література [2; 3; 5; 7; 9; 15; 17; 19; 20; 26; 27; 31; 32; 35; 36; 48]

ПОЗААУДИТОРНА САМОСТІЙНА РОБОТА

Реферати

Реферат — це доповідь на певну тему, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту наукової роботи; стислий виклад у письмовому (друкованому) вигляді змісту наукової праці, літератури з теми. Реферат засвідчує ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати та узагальнювати суттєву наукову інформацію.

Тему реферату може запропонувати викладач або сам студент, за погодженням з викладачем. Обсяг реферату — 10–15 друкованих сторінок.

Основні вимоги до реферату:

- повнота відображення змісту статті чи кількох праць за темою;
- відповідність основних тез і положень, виділених референтом, змістові статті;
- відповідність висновків автора поставленим завданням.

Етапи реферування

Перший — опрацювання наукової статті. Насамперед слід її уважно прочитати, виділяючи ключові моменти та принципові положення, вказати автора, назви праці, періодичного видання або наукового збірника, де міститься стаття, номер або том; рік видання та відповідні сторінки.

Другий — аналітичний (складання плану реферування статті за основними змістовими блоками). План повинен включати всі складові статті: вступ, постановку проблеми, засоби реалізації, саме дослідження, висновки. На цьому етапі формується чітке уявлення про схему праці.

Третій — синтезуючий, на якому наповнюється складений на попередньому етапі план характерними методиками та аргументацією.

Теми рефератів за курсом “Методика виховної роботи”

1. Народна педагогіка як джерело педагогічної науки.
2. Проблеми народності в педагогічній спадщині К. Д. Ушинського.
3. Педагогічні ідеї Г. С. Сковороди (Я. А. Коменського, Ф. А. Дістервега, Й. Г. Песталоцці, А. С. Макаренка, В. О. Сухомлинського).
4. Проблема національного виховання в педагогічній спадщині О. В. Духновича.
5. Основи й історія козацької педагогіки.
6. Характеристика природних і соціальних умов, що забезпечують ефективність формування особистості.
7. Зарубіжні теорії розвитку і формування особистості.
8. Сучасні підходи до здійснення виховного процесу.
9. Соціальні умови — важливий чинник формування особистості.
10. Позашкільна виховна робота: завдання та зміст позашкільної виховної роботи; принципи, головні напрями позашкільної освіти та виховання.
11. Вплив естетичного виховання на формування духовної культури особистості.
12. Політична культура особистості та роль умінь і навичок громадсько-політичної діяльності.
13. Роль почуттів у процесі виховання особистості дитини як вільного громадянина незалежної держави.
14. Національне виховання як важлива проблема сучасних закладів освіти.
15. Зарубіжні теорії розвитку і формування особистості.
16. Основи та історія української родинної педагогіки.
17. Народні традиції та їх роль у сімейному вихованні.
18. Основи та історія козацької педагогіки.

19. Вікові особливості пізнавальної діяльності дітей (дошкільник — учень — студент).
20. Особистісно-професійні риси та педагогічна культура педагога.
21. Конфліктні ситуації у навчальному процесі: причини, розв'язання та попередження конфліктів між педагогами та учнями.
22. Роль і значення педагогічних здібностей у діяльності педагога (вихователя).
23. Педагогічна техніка і шляхи оволодіння нею.
24. Соціально-економічна роль праці педагога в сучасних умовах.
25. Правила педагогічного спілкування — не догма, а головний чинник педагогічної культури.
26. Педагогічна майстерність — мистецтво навчання і виховання.
27. Педагогічний такт — професійне вміння педагога (вихователя).
28. Духовність і краса педагогічної праці.
29. Особисті якості педагога-майстра.
30. Мовні здібності педагога та їх роль у педагогічному спілкуванні.

Література [1–5; 7; 11–13; 15–19; 21; 23; 26; 28; 29; 31–39; 41; 42; 46; 48; 52–59; 65; 66]

Есе

Есе — невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висвітлює індивідуальні думки та висловлювання щодо конкретного питання, має за мету вичерпно витлумачити тему. Есе виражає суб'єктивну думку про проблему, тому містить індивідуальні судження студентів, їх аргументи, докази, а також власні умовисновки про предмет міркування (тобто про ту проблему, що висвітлюється в есе).

У процесі написання есе в студентів формується досвід наукової постановки проблеми, збирання інформаційного (фактологічного) матеріалу для обґрунтування висловлених думок. Накопичується досвід вивчення та критичного аналізу наукової літератури з метою здійснення власних умовисновків щодо означеної проблеми.

Тези

Тези — це стислі, лаконічно сформульовані основні положення доповіді, повідомлення тощо. Вони охоплюють виклад основних думок праці від початку до кінця, а не лише її дослідницької частини.

У тезах однією-двома фразами обґрунтовують тему, викладають історію питання. Окремі положення мають бути пов'язані між собою логічно.

На відміну від конспекту в тезах відсутні деталі, пояснення, ілюстрації, що не заважає створенню цілісного, концептуального уявлення про зміст праці.

Тези можуть бути цитатними, вільними (формулювання того, хто виконує тези), комбінованими (цитати і власні формулювання).

Етапи складання тез:

1. Свідоме ознайомлення з текстом.
2. Поділ тексту на змістові частини.
3. Осмислення кожного уривка, виділення в ньому найсуттєвіших положень.
4. Формулювання власними словами або цитатою основних тезово визначених частин.

Контрольна робота

(заочна форма навчання)

Контрольна робота виконується студентом самостійно відповідно до програми курсу. Подається в навчальні підрозділи Академії не пізніше, ніж за місяць до початку сесії.

Мета контрольної роботи — закріплення теоретичних знань студентів та вдосконалення практичних умінь і навичок.

Загальний обсяг — 10–20 сторінок. Виконується на підшитих аркушах формату А4. Титульна сторінка повинна містити назви контрольної роботи, дисципліни, курсу, шифр групи, прізвище, ім'я, по батькові (повністю). На другій сторінці наводиться план (зміст), вказується тема завдання (розбивається на окремі пункти). Завершується контрольна робота списком використаних джерел. В кінці роботи ставиться дата і особистий підпис виконавця.

Якщо роботу не зараховано, то вона повертається студенту разом із зауваженнями і виконується повторно.

Теми контрольних робіт

1. Національне виховання як важлива проблема сучасної школи.
2. Сучасні підходи до здійснення виховного процесу.
3. Соціальні умови як важливий чинник формування особистості.
4. Основні чинники національного виховання.

5. Народна педагогіка і педагогіка як наука.
6. Суспільний ідеал як узагальнене втілення загальнолюдських норм моральності.
7. Форми інтелектуального виховання за рубежом.
8. Проблема народності в педагогічній спадщині К. Д. Ушинського.
9. Проблема національного виховання в педагогічній спадщині О. Духновича.
10. Педагогічні ідеї А. С. Макаренка щодо виховання особистості.
11. Проблема виховання і самовиховання особистості в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.
12. Педагогічні ідеї Г. С. Сковороди.
13. Культура як синтезуючий компонент духовного розвитку людини.
14. Особливості виховання і самовиховання творчої особистості.
15. Виховний потенціал народного календаря.
16. Врахування індивідуальних ознак особистості як важливий аспект гуманізації виховання.
17. Народознавство в школі: досвід, проблеми, пошуки.
18. Громадянське виховання: методологія і організація у світлі європейського досвіду.
19. Навчальна екскурсія як метод формування свідомості особистості: мета, особливості організації і проведення навчальної екскурсії.
20. Виховання як філософсько-соціологічна проблема.
21. Культуротворча функція виховання підростаючого покоління.

Література [1–5; 7; 12; 13; 15; 18; 23; 28; 29;
31–39; 41; 42; 46; 48; 52–59; 65; 66]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність та специфіка виховання як педагогічного явища. Категорії виховання.
2. Мета та ідеал виховання.
3. Пріоритетні напрями виховання в Українській державі. Комплексний підхід до виховання.
4. Провідна роль виховання у розвитку і формуванні особистості.

5. Структурні компоненти виховного процесу.
6. Роль народної педагогіки у вихованні особистості.
7. Рушійні сили та чинники виховання.
8. Поняття про закономірності виховання. Загальні закономірності виховання, їх характеристика.
9. Принципи виховання, їх характеристика.
10. Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Оптимальний вибір методів виховання.
11. Організаційні форми виховної роботи.
12. Роль діяльності, активності і спілкування в розвитку і формуванні особистості.
13. Розвиток і формування особистості. Основні напрями розвитку особистості.
14. Фактори розвитку і формування особистості.
15. Основні напрями процесу виховання.
16. Технологія особистісно орієнтованого виховання.
17. Характеристика розумового виховання учнів.
18. Національне виховання учнів: мета і завдання, основні національні цінності.
19. Методи, організаційні форми та засоби національного виховання учнівської молоді.
20. Громадянське виховання учнів. Мета, завдання, зміст громадянського виховання.
21. Методи, організаційні форми, засоби громадянського виховання на сучасному етапі.
22. Політична культура особистості. Здібності, уміння, навички громадсько-політичної діяльності.
23. Моральне виховання особистості. Мета, завдання, зміст морального виховання учнів.
24. Методи, організаційні форми, засоби морального виховання.
25. Мета, завдання, зміст естетичного виховання учнів. Принципи естетичного виховання.
26. Методи, організаційні форми, засоби естетичного виховання особистості.
27. Трудове виховання школярів: мета, завдання, зміст.
28. Методи, організаційні форми, засоби трудового виховання учнівської молоді.

29. Екологічне виховання та екологічна культура особистості. Мета, завдання, зміст екологічного виховання.
30. Методи, організаційні форми, засоби екологічного виховання учнів.
31. Мета, завдання, зміст правового виховання на сучасному етапі.
32. Методи, організаційні форми, засоби правового виховання дітей.
33. Фізичне виховання школярів. Мета, завдання, зміст фізичного виховання.
34. Родинне виховання дітей: методи і форми.
35. Методи, організаційні форми, засоби фізичного виховання на сучасному етапі. Позашкільна робота з фізичного виховання.
36. Поняття про гендерно-статеве виховання особистості: завдання, зміст.
37. Методи, організаційні форми гендерної освіти, виховання підростаючого покоління.
38. Економічне виховання учнів. Мета, завдання, зміст економічного виховання.
39. Методи, організаційні форми, засоби економічного виховання дітей.
40. Технологія розвитку вольових якостей особистості.
41. Позашкільні виховні заклади: принципи позашкільної освіти та виховання; головні напрями позашкільної освіти та виховання.
42. Самовиховання: сутність, етапи педагогічного керівництва самовихованням учнів.
43. Характеристика прийомів самовиховання.
44. Перевиховання, його сутність, етапи, принципи.
45. Характеристика методів формування свідомості особистості.
46. Бесіда як метод формування свідомості особистості. Етапи підготовки педагога до бесіди. Правила індивідуальної бесіди.
47. Характеристика лекції як методу формування свідомості особистості.
48. Особливості організації та проведення лекції.
49. Прийоми логічного розгортання лекції.
50. Роль методів дискусійного характеру у процесі виховання особистості.
51. Дискусія та диспут, їх організація та особливості проведення. Правила диспуту.

52. Переконавання, навіювання, метод прикладу. Особливості їх застосування у виховному процесі школи.
53. Врахування індивідуальних рис особистості як важливий аспект гуманізації виховання.
54. Соціальні умови – важливий чинник формування особистості.
55. Організація різнопланової діяльності школярів; умови підвищення виховного впливу на школярів у процесі їхньої колективної діяльності.
56. Роль колективу у процесі формування особистості.
57. Колективні творчі справи. Етапи їх підготовки і проведення.
58. Структура організаторської діяльності шкільного колективу.
59. Громадська думка як метод організації діяльності школярів, різновиди педагогічної вимоги.
60. Дитячо-юнацькі організації та їх характеристика.
61. Розвиток внутрішньоклективних стосунків як важлива передумова формування морального досвіду школярів.
62. Привчання і тренування як методи організації різнопланової діяльності школярів.
63. Засоби, що сприяють укоріненню та викоріненню звички.
64. Педагогічна вимога як метод організації різнопланової діяльності школярів.
65. Види педагогічних вимог, їх характеристика.
66. Особливості використання методу прогнозування (проекування) у процесі виховання учнівської молоді.
67. Характеристика методів організації діяльності, формування досвіду суспільної поведінки.
68. Створення виховних ситуацій у процесі виховання учнів.
69. Гра як метод організації діяльності учнів. Види ігор. Умови збереження стійкого інтересу дітей до гри.
70. Роль емоційного чинника в педагогічному процесі.
71. Особливості використання методу змагання у виховному процесі навчального закладу.
72. Заохочення і покарання як чинники емоційного стимулювання діяльності школярів.
73. Особливості використання у вихованому процесі методів стимулювання поведінки та діяльності.
74. Організація і виховання класу.

75. Принципи вивчення учнівського колективу.
76. Методи вивчення класного колективу.
77. Спільна виховна робота школи і сім'ї.
78. Основні напрями і форми роботи класного керівника з батьками.
79. Критерії оцінювання рівнів ефективності виховного впливу.
80. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.
81. Педагогічний внесок В. О. Сухомлинського в теорію та практику виховання підростаючого покоління.
82. Педагогічний внесок В. О. Макаренка в теорію та практику виховання підростаючого покоління.
83. Педагогічний внесок К. Д. Ушинського в теорію та практику виховання підростаючого покоління.
84. Проблема національного виховання в педагогічній спадщині О. Духновича.
85. Виховний ідеал Г. Ващенко.
86. Педагогічний внесок Й. Г. Песталоцці в теорію та практику виховання підростаючого покоління.
87. Педагогічні ідеї Г. С. Сковороди.
88. Виховний потенціал народного календаря.
89. Навчальна екскурсія як метод формування свідомості особистості: мета, особливості організації і проведення навчальної екскурсії.
90. Взаємозв'язок свідомості особистості з чуттєвою (емоційною) сферою.

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Розрахунок рейтингу з дисципліни

“Методика виховної роботи”

Обсяг засвоєного матеріалу оцінюється за шкалою:

- від 1 % до 59 % фактичного матеріалу – “незадовільно”;
- від 60 % до 74 % фактичного матеріалу – “задовільно”;
- від 75 % до 89 % фактичного матеріалу – “добре”;
- від 90 % до 100 % фактичного матеріалу – “відмінно”.

Якість знань оцінюється за традиційною п'ятибальною шкалою. Тоді загальний рейтинг студента визначається за такою формулою:

$$P = 0(5) \times 5 + 0(4) \times 4 + 0(3) \times 3 + 0(2) \times 2$$

0(5), 0(4), 0(3) – кількість позитивних оцінок (відповідно “п'ять”, “чотири”, “три”);

0(2) – кількість “незадовільних оцінок”, отриманих під час засвоєння всього курсу.

Рейтинг повинен бути не нижчим як 60 % засвоєння матеріалу з оцінкою “задовільно” і не нижчим, ніж 30 % кількості “незадовільних оцінок”, тобто: $P = 0,7 \times 3 - 0,3 \times 2 = 1,5$;

для оцінки “добре”: $P = 0,8 \times 4 - 0,2 \times 2 = 2,8$;

для оцінки “відмінно”: $P = 0,9 \times 5 - 0,1 \times 2 = 4,3$.

Рейтинг *індивідуальної роботи* студента визначається за формулою:

$$P_{\text{інд.}} = B/K, \text{ де}$$

B – сума балів, отриманих за самостійну роботу;

K – кількість семінарських занять, відведених навчальною програмою.

Студенти, які протягом семестру набрали необхідну кількість умовних балів – не менше 75 % від розрахункового рейтингу з дисципліни, мають можливість отримати іспитову оцінку “автоматично” (відповідно до набраної кількості умовних балів, переведених для іспиту в національну оцінку). За бажанням студент може підвищити свій рейтинг під час іспиту.

У разі отримання на іспиті оцінки меншої, ніж зарахована автоматично, за студентом залишається право на отримання оцінки, що була виставлена “автоматом”.

Студенти, які хочуть підвищити свій рейтинг і одержати вищу екзаменаційну оцінку, складають іспит. На іспиті студент може одержати не більше 20 % балів від набраної ним суми протягом семестру. Підсумкова оцінка визначається сумарним рейтингом.

Шкала оцінювання:

- 90–100 балів — **відмінно** (A)
75–89 балів — **добре** (BC)
60–74 балів — **задовільно** (DE)
35–59 балів — **незадовільно** з можливістю повторного складання (FX)
1–34 балів — **незадовільно** з обов'язковим повторним курсом (F)

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Аза Л. А. Воспитание как философско-социологическая проблема. — К.: Наук. думка, 1993.
2. Алексеев Ю. Україна: освіта і держава (1987–1997). — К.: Експрес-об'ява, 1998. — 110 с.
3. Берне Р. Развитие “Я”-концепции и воспитание: Пер с англ. — М.: Прогресс, 1986. — 434 с.
4. Беспалько В. П. Основы теории педагогических систем. — Воронеж: Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 1977. — 304 с.
5. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. — М.: Просвещение, 1989. — 192 с.
6. Бех І. Д. Проблема методів виховання в сучасній школі // Педагогіка і психологія. — 1996. — № 4 (13). — С. 136–141.
7. Бойко А. М. Оновлена парадигма вихователя: шляхи реалізації (підготовка вчителя до формування виховуючих відносин з учнями): Навч.-метод. посіб. — К.: УЗМН, 1996.
8. Болдирев Н. И. Методы стимулирования деятельности и поведения // Методика воспитательной работы в школе: Учеб. пособие. — М.: Просвещение, 1981.
9. Виховні системи освітніх закладів: досвід та проблеми. — Кн. I / Л. М. Архипов, Л. Л. Маркіна. — Дніпропетровськ: Промінь, 2000.
10. Вільш І. Врахування сталих індивідуальних рис особистості як важливий аспект гуманізації навчання й виховання: Пер. з пол. // Педагогіка і психологія. — 1998. — № 4.

11. *Воспитательная* система школы: проблемы и поиски / Сост. Н. Л. Селиванова. — М.: Знание, 1989.
12. *Дзюбенко О. О., Присяжний Т. В.* Культура дискуссий. — К.: Политиздат Украины, 1990.
13. *Зюбин Л. М.* Психология воспитания: Метод. пособие. — М.: Высш. шк., 1991.
14. *Зяюн І. А.* Молодь напередодні ХХІ століття: Цінності освіти і виховання: Наук.-метод. зб. / За заг. ред. О. В. Сухомлинської. — К., 1997.
15. *Зяюн І. А.* Педагогіка добра: ідеали і реалії: Наук.-метод. посіб. — К.: МАУП, 2000.
16. *Иванов И. П.* Энциклопедия коллективных творческих дел. — М.: Педагогика, 1989.
17. *Карпенчук С. Г.* Теорія і методика виховання. — К.: Вища шк., 2005.
18. *Кларин М. В.* Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии (Анализ зарубежного опыта). — Рига: НИИ “Эксперимент”, 1998. — 180 с.
19. *Коломинский Я. Л.* Социометрия в социально-психологическом исследовании: ее возможности и ограничения // Методология и методы социальной психологии. — М.: Наука, 1977.
20. *Концепція 12-річної загальної освіти* // Директор школи. — 2002. — № 1.
21. *Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти.* — К.: Райдуга, 1994.
22. *Концепція педагогічної освіти:* Схвалено колегією Міністерства освіти України 23 грудня 1998 року. Протокол № 17/1-Б // Інформ. зб. МО України. — 1999. — № 8. — С. 8–23.
23. *Костюк Г. С.* Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості. — К.: Рад. шк., 1989. — 608 с.
24. *Красовицький М.* Дві позиції щодо педагогічної спадщини Антона Макаренка // Рідна шк. — 1999. — № 9.
25. *Макаренко А. С.* Методика організації виховної роботи. — К.: Рад. шк., 1990.
26. *Методы системного педагогического исследования* / Под. ред. Н. В. Кузьминой. — Л.: Из-во Ленингр. ун-та, 1980. — 172 с.

27. *Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті* — К.: Шкільний світ, 2001. — 16 с.
28. *Огієнко І.* Українська культура: коротка історія життя українського народу. — К., 1918.
29. *Основи національного виховання: Концептуальні положення / В. Г. Кузь, Ю. Д. Руденко, З. О. Сергійчук та ін.; За заг. ред. В. Г. Куззя та ін.* — К.: Інформ.-вид. центр “Київ”, 1993.
30. *Перспективні основні технології: Навч.-метод. посіб.* / За ред. Г. С. Сизоненко. — К.: Гопак, 2000. — 560 с.
31. *Потенціал української педагогічної думки у формуванні загальнонародських норм життєдіяльності // Педагогіка і психологія.* — 1998. — № 4.
32. *Сухомлинський В. О.* Методика виховання колективу // Твори: В 5 т. — К.: Рад. шк., 1976.
33. *Сухомлинський В. О.* Оволодійте мистецтвом індивідуальної бесіди з вихованцем // Вибр. твори: В 5 т. — Т. 2. — К.: Рад. шк., 1976. — С. 603–607.
34. *Сухомлинський В. О.* Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості // Вибр. твори: В 5 т. — Т. 1. — К.: Рад. шк., 1976.
35. *Сухомлинський В. О.* Сто порад учителеві // Вибр. твори: В 5 т. — Т. 1. — К.: Рад. шк., 1976.
36. *Ушинський К. Д.* О народности в общественном воспитании // Пед. соч.: В 6 т. — Т. 1. — М.: Педагогика, 1988.
37. *Ушинський К. Д.* Про народність у громадянському вихованні: Вибр. твори: У 2 т. — Т. 1. — К., 1983.
38. *Філософія освіти XXI століття: проблеми і перспективи: Зб. наук. праць.* — Вип. 3 / За заг. ред. В. П. Андрущенка. — К.: Знання, 2000. — 520 с.
39. *Фіцула М. М.* Педагогіка. Посібник. — К.: Академія, 2000. — 544 с.
40. *Ярмаченко М. Д.* Основні педагогічні категорії // Педагогіка і психологія. — 1998. — № 4 (21).

Додаткова

41. *Азаров Ю.* Не может быть альтернативы всестороннему развитию личности как цели воспитания // Восп. шк. — 1989. — № 3.
42. *Амосов М.* Роздуми про здоров'я. — К., 1978.
43. *Андреева В. И.* Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности: Основы педагогики творчества. — Казань, 1988.

44. *Асмолов А.* Слагаемые воспитания: взгляд психолога // Восп. шк. — 1989. — № 3.
45. *Багаева И. Д.* Учителю о профессионализме педагогической деятельности и путях его формирования. — Усть-Каменогорск, 1988. — 97 с.
46. *Бердяев Н. А.* О вечном и новом человеке // Учит. газ. — 1990. — № 27.
47. *Бех І. Д.* Особистісно зорієнтоване виховання: шляхи реалізації // Рідна шк. — 1999. — № 12. — С. 13–16.
48. *Блонский П. П.* Избранные педагогические и психологические сочинения: В 2 т. / Под ред. А. В. Петровского — М.: Педагогика, 1979. — 304 с.
49. *Богданова О. С., Черепкова С. В.* Нравственное воспитание старшеклассников: Кн. для учителя. — М.: Просвещение, 1988.
50. *Божович Л. И.* Личность и её формирование в детском возрасте. — М.: Просвещение, 1968.
51. *Боришевський М. Й.* Психологічні механізми розвитку особистості // Педагогіка і психологія. — 1996. — № 3 (12).
52. *Вивчати народні традиції* // Рад. шк. — 1991. — № 3.
53. *Виховний потенціал народного календаря* // Рад. шк. — 1990. — № 8.
54. *Ворог дитинства.* Традиційні уявлення та вірування українців // Рад. шк. — 1991. — № 3.
55. *Выготский Л. С.* Педагогическая психология / Под ред. В. В. Давыдова. — М.: Педагогика, 1991. — 480 с.
56. *Дем'янюк Т. Д.* Народознавство в школі: досвід, проблеми, пошуки. — К.: Інформ.- вид. центр “Київ”, 1993.
57. *Державні символи України* // Рад. шк. — 1991. — № 2.
58. *Дистервег А.* Избр. пед. произведения. — М.: Учпедгиз, 1956.
59. *Дубасенюк О. А., Іванченко А. В., Вітвицька С. С.* Педагогічна технологія в підготовці вчителя-вихователя: Метод. посіб. — Житомир, 1993. — 107 с.
60. *Дубасенюк О. А.* Методичні рекомендації керівнику академічної групи з виховної роботи педуніверситету. — Житомир, 2000.
61. *Духнович О. В.* Народна педагогія. — К., 1980.
62. *Етнографічні особливості інших народів України і сучасні етнічні процеси в державі* // Рад. шк. — 1991. — № 4.

63. *Зюбин Л. М.* Психологический аспект нравственного воспитания // Психология воспитания: Метод. пособие. — М., 1991.
64. *Зязюн І. А.* Культуротворча функція виховання студентів педагогічного вузу // Вища пед. освіта. — 1994. — Вип. 17. — С. 66–72.
65. *Ігнатенко П. Р., Поплузний В. Л., Косарева Н. І.* Виховання громадянина: Психолого-педагогічний і народознавчий аспекти: Навч.-метод. посіб. — К.: ІЗМН, 1997.
66. *Колечко В.* Роздуми про сучасну українську педагогіку // Рідна шк. — 1999. — № 11.
67. *Кочетов А. И.* Как заниматься самовоспитанием. — Минск: Вышэйш. шк., 1991.
68. *Красовицький М. Ю.* Формування громадської думки учнівського колективу. — К.: Знання, 1982.
69. *Лозенко О.* Нова освітня технологія // Рідна шк. — 1998. — № 10.
70. *Лукашевич М. Г.* Соціалізація. Виховні механізми і технології: Навч.-метод. посіб. — К.: ІЗМН, 1998.
71. *Макаренко А. С.* Книга для батьків. — К.: Рад. шк., 1980.
72. *Макаренко А. С.* Педагогічна поема. — К.: Рад. шк., 1973.
73. *Маркова А. К.* Психологія труда учителя. — М.: Высш. шк., 1993. — 169 с.
74. *Мистецтво життєтворчості:* Наук.-метод. посіб.: У 2 ч. / Кер. авт. кол. І. Г. Єрмаков. — К., 1997.
75. *Народні знання і світоглядні уявлення українців* // Рад. шк. — 1991. — № 1.
76. *Оржеховська В. М., Хілько Т. В., Кириленко С. В.* Посібник самовиховання. — К.: ІЗМН, 1996.
77. *Освітні технології:* Навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота та ін. — К.: А. С. К., 2001. — 256 с.
78. *Педагогическая культура* / Под ред. Л. С. Нечипоренко. — Харьков, 1993.
79. *Педагогические идеи К. Д. Ушинского.* — М.: Знание, 1971.
80. *Педагогіка здоров'я.* — К.: Педагогіка, 1990.
81. *Педагогічна майстерність: Підручник* / За ред. І. А. Зязюна. — К.: Вища шк., 2004.
82. *Педагогічні ідеї Г. С. Сковороди* / За ред. О. Г. Дзевєріна. — К.: Вища шк., 1972.
83. *Педагогічні технології у неперервній освіті: Монографія* / С. О. Сисоєва, М. А. Алексюк, П. М. Воловик, О. І. Кульчицька та ін.; За ред. С. О. Сисоєвої. — К.: Віпол, 2001. — 502 с.

84. *Петровский А. В.* Быть личностью. — М.: Педагогика, 1990.
85. *Петровский А. В.* Личность. Деятельность. Коллектив. — М.: Политиздат, 1981.
86. *Пирогов Н. И.* Избр. пед. соч. — М., 1953.
87. *Підласий І. П.* Діагностика та експертиза педагогічних проєктів: Навч. посіб. — К.: Україна, 1998.
88. *Поташиник М. М.* Педагогическое творчество: проблемы развития и опыт: Пособие для учителя. — К.: Рад. шк., 1988. — 187 с.
89. *Рогозін М.* Громадянське виховання: методологія і організація у світлі європейського досвіду // Шлях освіти. — 1999. — № 4.
90. *Рувинский Л. И., Хохлов С. И.* Как воспитать волю и характер. — М.: Просвещение, 1986.
91. *Створимо фольклорний літопис народу* // Рад. шк. — 1990. — № 8.
92. *Стельмахович М. І.* Народна педагогіка. — К.: Рад. шк., 1985.
93. *Сухомлинський В. О.* Виховання високих моральних якостей і норм поведінки // Як виховати справжню людину. — К.: Рад. шк., 1975.
94. *Сухомлинський В. О.* Виховання почуттів // Твори: В 5 т. — Т. 5. — К.: Рад. шк., 1977.
95. *Сухомлинський В. О.* Духовний світ школяра // Твори: В 5 т. — Т. 1. — К.: Рад. шк., 1976.
96. *Сухомлинський В. О.* Емоційне і естетичне виховання // Твори: В 5 т. — Т. 4. — К.: Рад. шк., 1977.
97. *Сухомлинський В. О.* Змагання як фактор розвитку творчих здібностей // Твори: В 5 т. — Т. 4. — К.: Рад. шк., 1977.
98. *Сухомлинський В. О.* Народження громадянина // Вибр. тв.: В 5 т. — Т. 1. — К.: Рад. шк., 1976.
99. *Сухомлинський В. О.* Як виховати справжню людину. — К.: Рад. шк., 1975.
100. *Тимоценко Л. Н.* Воспитание старшекласниц. — М.: Просвещение, 1990.
101. *Томан Я.* Мистецтво говорити: Пер. з чес. — К.: Політвидав України, 1989.
102. *Традиційні види господарської діяльності українців* // Рад. шк. — 1990. — № 8.
103. *Ушинский К. Д.* О пользе педагогической литературы: Собр. соч.: В 11 т. — Т. 2. — М.-Л., 1948.

104. *Ушинський К. Д.* Виховання звичок і навичок // Твори: В 6 т. — К.: Рад. шк., 1955.
105. *Ушинський К. Д.* Людина як предмет виховання // Твори: В 6 т. — Т. 4.— К.: Рад. шк., 1954.
106. *Эльконин Д. Б.* Избранные психологические произведения. — М.: Педагогика, 1989. — 387 с.

Додатки

Схема психолого-педагогічної характеристики академічної групи

1. **Загальні відомості про групу:** кількість учнів, з них юнаків та дівчат; віковий склад; питома вага іногородніх, мешканців міста чи села.
2. **Структура колективу, його характеристика:**
 - неофіційна структура групи (наявність лідерів, зірок, ізольованих);
 - офіційна структура групи (актив класу та дезорганізатори, їх характеристика). Співвідношення офіційної та неофіційної структур (співпадання чи неспівпадання).
 - ступінь розвитку колективу (згуртований чи незгуртований; дисциплінований чи недисциплінований; поділений на мікрогрупи (наявність угруповань, причини їх виникнення) чи суцільний; розподіл обов'язків у групі; особливості взаємин між юнаками і дівчатами);
 - негативні соціально-психологічні явища в групі (заздрість, замовчування негативних вчинків, конфлікти тощо).
3. **Ціннісні орієнтації групи:** традиції колективу; загальні інтереси класу; рівень громадської зрілості членів групи; духовні запити й пріоритетні цінності; моральні якості особистості, які цінують в колективі тощо; участь групи в загальношкільських позаурочних виховних заходах.
4. **Характеристика навчальної діяльності:** загальна характеристика успішності групи (кількість тих, які встигають та відстають у навчанні); успішність учнів з окремих предметів; улюблені заняття класу; дисципліна групи на навчальних заняттях; домінуючі мотиви навчання (інтерес до знань, прагнення проявити себе та ін.).

- 5. Морально-емоційний клімат у групі:** настрої, що переважає у групі; емоційне “благополуччя” чи “неблагополуччя” окремих студентів; вплив колективу на розвиток особистості кожного члена групи; вміння учнів контролювати та регулювати свої емоції і. т. д.
- 6. Загальні психолого-педагогічні висновки:** загальна характеристика рівня розвитку колективу групи; аналіз рівня соціальної адаптивності групи до нових умов навчання в педучилищі (коледжі); рекомендації щодо подальшої роботи з групою (поліпшення успішності, згуртованості та характеру проходження соціальної адаптації до умов навчання та ін.).

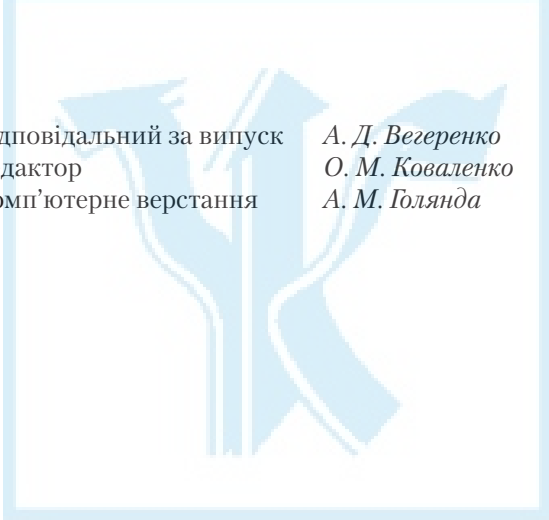
Дата
складання характеристики

Підпис студента-практиканта

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Аудиторна самостійна робота з дисципліни “Методика виховної роботи”	4
Позааудиторна самостійна робота	18
Питання для самоконтролю.....	22
Оцінювання знань студентів	26
Список літератури.....	28

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *А. М. Голянда*

Зам. № ВКЦ-3813

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП
ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*